

Aanpak gezondheidsrisico's IJmondregio

Om de gezondheidsrisico's voor omwonenden van Tata Steel te verlagen, komt de Rijksoverheid in afstemming met provincie Noord-Holland, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) en de betrokken IJmond-gemeenten met een plan van aanpak. Met als doel om vergunningen aan te scherpen en vervuiling sneller en verder te verminderen.

Ongezonde stoffen in directe omgeving door staalbewerking

Bij het maken en bewerken van staal komen veel [stoffen vrij die schadelijk zijn voor de gezondheid](#). Een deel van die stoffen komt terecht in de directe omgeving van de fabriek. Vooral voor kinderen is de uitstoot van zeer zorgwekkende stoffen zoals lood gevaarlijk voor hun gezondheid. Zo blijkt uit [onderzoek van het RIVM](#).

Tata Steel gaat een aantal maatregelen om vervuiling en overlast te verminderen in de toekomst versneld uitvoeren. Een van de doelen is dat de uitstoot van lood en andere schadelijke stoffen afneemt.

Overstappen op waterstof om uitstoot te verminderen

Tata Steel wil rond 2030 staal bewerken met behulp van waterstof in plaats van steenkool. Dat scheelt enorm in de uitstoot van schadelijke stoffen. De overheid laat de gezondheidsgevolgen van die plannen voor de omwonenden onderzoeken.

Strengere regels voor veiligheid en milieu

Tata Steel moet zich houden aan de regels voor veiligheid en milieu. De staalfabriek moet daarom voortdurend zorgen dat productieprocessen minimaal aan de eisen uit de vergunning voldoen. Het bevoegd gezag controleert of dit gebeurt.

Provincie verantwoordelijk voor vergunningverlening, toezicht en handhaving

Bij Tata Steel is de [provincie Noord-Holland verantwoordelijk voor verlenen van vergunningen, toezicht en handhaving \(VTH\)](#).

Namens de provincie worden die taken uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG). Ze verleent vergunningen en houdt toezicht op Tata Steel. Daarnaast kan ze namens de provincie Noord-Holland bijvoorbeeld boetes geven bij overtredingen. De Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) heeft een adviserende rol naar het bevoegd gezag, maar adviseert bijvoorbeeld ook op verzoek van een omgevingsdienst zoals OD NZKG.

De totale vergunning van Tata Steel bestaat uit een basisvergunning met daarbij een groot aantal deelvergunningen. Tata Steel dient regelmatig aanvragen in voor wijzigingen van vergunningen.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

De leefomgeving in Nederland moet schoon, veilig en gezond blijven. Om hiervoor te zorgen zijn er milieuwetten, waar burgers en bedrijven zich aan moeten houden. Gemeenten en provincies

controleren dit door vergunningen te verlenen, toezicht te houden en de regels te handhaven.

Gemeente of provincie verantwoordelijk

Gemeenten en provincies zijn verantwoordelijk voor de milieutaken en de uitvoer van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Zij kunnen de milieutaken waarvoor ze verantwoordelijk zijn, laten uitvoeren door een omgevingsdienst. Bij de milieutaken die onderdeel zijn van het 'basistakenpakket' is dit zelfs verplicht. De omgevingsdienst mag dan in opdracht van de gemeente of provincie:

- vergunningen verlenen;

- toezicht houden;

- handhaven.

Wel blijft de gemeente of de provincie verantwoordelijk. Er zijn in Nederland 29 omgevingsdiensten, met [Omgevingsdienst NL](#) als overkoepelende vereniging. Omgevingsdiensten zijn gespecialiseerde diensten. Bijvoorbeeld in luchtkwaliteit, afval en asbest. Hierdoor kunnen zij gemeenten en provincies over deze onderwerpen adviseren.

Rol van de Rijksoverheid bij vergunningverlening

De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de regelgeving rondom VTH. Als een bedrijf bijvoorbeeld stoffen wil lozen in 1 van de grote rivieren, dan moet het bedrijf daarvoor een vergunning aanvragen die voldoet aan de landelijke milieuregels.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is onder andere wettelijk adviseur op de omgevingsvergunningen van de zwaarste bedrijven in Nederland. Dit zijn ongeveer 800 grote bedrijven uit de:

- energiebranche;
- chemische industrie;
- basismetaal;
- raffinaderijen;
- cementindustrie;
- eindverwerkers van afval.

De ILT kan bij de [Omgevingsvergunningprocedure een advies \(zienswijze\) aan het bevoegd gezag](#) (meestal gemeenten en provincies) geven. Indien het advies niet wordt overgenomen, kan de ILT bezwaar en of beroep instellen.

Aanpak milieucriminaliteit

Om kosten te besparen, worden schadelijke stoffen door bedrijven niet altijd op de goede manier verwerkt. Afvallozingen of het vermengen van schadelijke stoffen met andere stoffen zorgen voor schade aan het milieu. De overheid wil bedrijven en bestuurders die schuldig zijn aan milieucriminaliteit aanpakken.

Aanbevelingen VTH-stelsel commissie Van Aartsen

De commissie Van Aartsen onderzocht het functioneren van het VTH-stelsel. De [conclusie van de commissie](#) was dat het VTH-stelsel niet goed functioneert en niet voldoet aan de oorspronkelijke bedoelingen. Om dit te veranderen gaf de commissie 10 aanbevelingen.

Betrokken partijen binnen het VTH-stelsel zijn met de aanbevelingen aan de slag gegaan en hebben een [programmaplan](#) geschreven om het VTH-stelsel te versterken.

Bewust omgaan met veiligheid

De Rijksoverheid werkt aan de veiligheid en gezondheid van iedereen in Nederland. Dat doet de Rijksoverheid samen met bedrijven en burgers. Ook op het gebied van de leefomgeving. Denk dan aan waterveiligheid, verkeersveiligheid of het voorkomen van milieuschade.

In het [Programma Bewust Omgaan met Veiligheid](#) heeft de Rijksoverheid verschillende activiteiten in de leefomgeving vergeleken. Daarbij is vooral gekeken naar de manier waarop risico- en veiligheidsbeleid worden gemaakt.

Basisveiligheid voor iedereen

Overal in Nederland moet een basisveiligheid gelden. Waar dat nog niet het geval is, doet de Rijksoverheid er alles aan om de situatie te verbeteren. Ook op veilige en gezonde plekken werkt de Rijksoverheid nog voortdurend aan verbetering. Dat is ingewikkeld op plekken waar veel activiteiten samen komen, zoals verkeer, industrie, landbouw en wonen. Dan moet de overheid samen met betrokkenen een zorgvuldige afweging maken.

Risicovolle activiteiten wel of niet toestaan

De Rijksoverheid moet een zorgvuldige afweging maken tussen voor- en nadelen van een risicovolle activiteit.

Deskundigen bepalen vaak hoe veilig iets is, of schatten in hoeveel risico we lopen. Mensen zijn geneigd natuurlijke dreigingen meer te accepteren dan risico's die mensen zelf veroorzaken. In sommige situaties hebben mensen de risico's zelf in de hand, zoals in het verkeer. Dit voelt anders dan bij risico's waar mensen zelf minder grip op hebben. Denk aan gevaarlijke stoffen in het milieu. De Rijksoverheid probeert met dit soort verschillen in beleving rekening te houden.

Nieuwe technologie en veiligheid

Soms is bij de toepassing van nieuwe technologische ontwikkelingen lastig in te schatten wat de risico's zullen zijn. Denk aan zelfrijdende auto's op de snelweg, drones in de lucht of nieuwe ontwikkelingen in biotechnologie. Als er mogelijk risico's zijn en er ook nog veel onzeker is, gaat de Rijksoverheid uit van voorzorg. Dan neemt de Rijksoverheid voor de zekerheid maatregelen als:

- meer onderzoek doen;
- blootstelling beperken;
- alleen onder regelmatig toezicht verder ontwikkelen (bijvoorbeeld in een testomgeving).

Soms is aanpassing van de regelgeving nodig. Zo moet de Europese regelgeving voor stoffen aangepast worden om ook mogelijke risico's van nanomaterialen te kunnen beheersen. Bij snelle technologische ontwikkelingen gaat het aanpassen van wetten en regels soms niet snel genoeg. Dan is het goed dat de ontwikkelaars ook alvast zelf zoeken naar een zo veilig mogelijk ontwerp of alternatief. Dat heet Safe-by-design.

Documenten

[Kamerbrief over tussenrapportage programma 'Bewust Omgaan met Veiligheid'](#)

Staatssecretaris Dijksma (IenM) informeert de Tweede Kamer over het programma 'Bewust Omgaan met Veiligheid'. Het gaat om ...

Kamerstuk: Kamerbrief | 23-08-2017

[Kamerbrief met rapport 'Bewust Omgaan met Veiligheid Rode Draden Een proeve van IenM-breed afwegingskader veiligheid'](#)

Brief van minister Schultz van Haegen en staatssecretaris Mansveld (beiden IenM) aan de Eerste Kamer en het rapport 'Bewust ...

Rapport | 10-07-2014

Aandacht voor veilig werken en wonen bij gevaarlijke stoffen

Op veel plekken worden chemische stoffen gemaakt, verwerkt en vervoerd. Denk daarbij aan medicijnen, brandstof, schoonmaakmiddelen, verf en kunststoffen. Daarom is er veel aandacht voor een leefbare

omgeving. Zodat mensen die in de buurt werken of wonen veilig blijven.

Chemische stoffen gebruiken en vervoeren

In een klein land als Nederland wonen, werken en reizen er mensen in de buurt van chemische stoffen. Bijvoorbeeld bij LPG-tankstations, aardgasleidingen, chemiebedrijven of langs een spoorlijn waarover chemische stoffen worden vervoerd. Deze stoffen kunnen brandbaar, explosief en/of giftig zijn. Daarom heet het maken, gebruiken, opslaan en vervoeren van deze stoffen 'activiteiten met gevaarlijke stoffen'.

Op [Atlasleefomgeving.nl](https://atlasleefomgeving.nl) staan [kaarten met plekken waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt, opgeslagen of vervoerd](#). Dat kunnen vaste locaties zijn, zoals fabrieken en buisleidingen. Maar ook wegen, spoorwegen en rivieren. De overheid kent de locaties en gebieden waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn en neemt zo nodig extra veiligheidsmaatregelen. Zo kunnen mensen veilig wonen, werken en verblijven in de buurt van 'activiteiten met gevaarlijke stoffen'.

Kwetsbare gebouwen en locaties

Bij een aantal locaties en gebouwen is er meer aandacht nodig voor de veiligheid:

Kwetsbare gebouwen: hier kunnen veel mensen tegelijk aanwezig zijn. Bijvoorbeeld een kantoorgebouw of hotel. Maar ook woningen.

Zeer kwetsbare gebouwen: een plek waar veel mensen tegelijk aanwezig zijn die zichzelf niet goed kunnen redden als er iets gebeurt.

Bijvoorbeeld een ziekenhuis, tehuis, school of kinderopvang.

Beperkt kwetsbare gebouwen (of locaties): bijvoorbeeld woningen die verspreid liggen en kleine sportlocaties.

Op [deze kaart op de Atlas Leefomgevingstaan alle kwetsbare gebouwen](#). Zo is het voor iedereen duidelijk waar extra aandacht voor de veiligheid moet zijn.

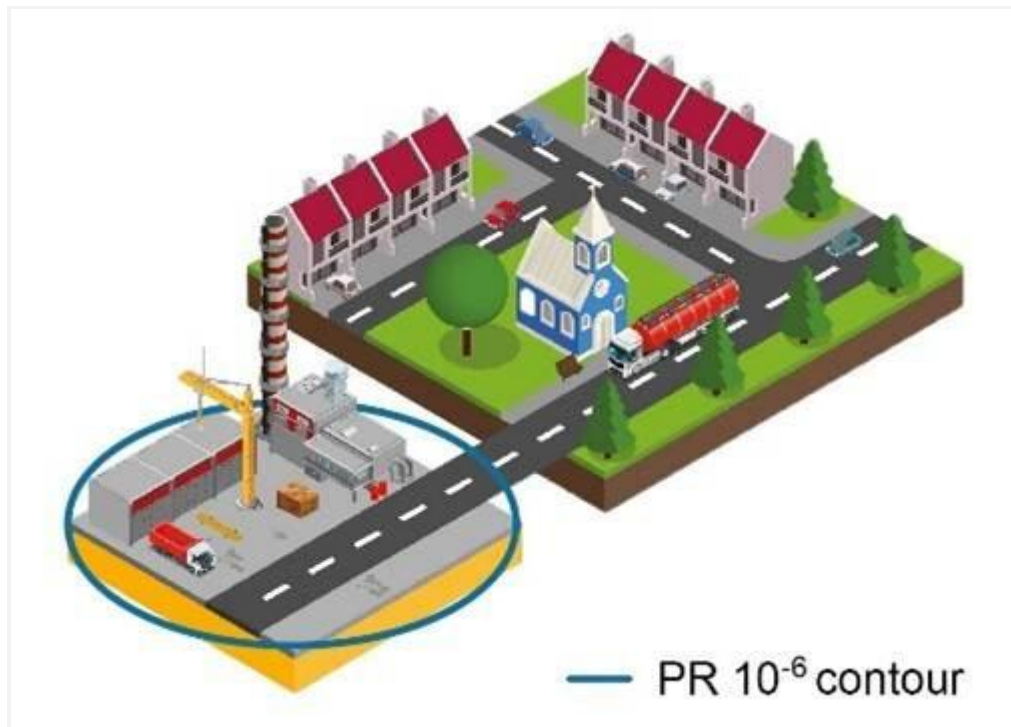
Plaatsgebonden risico: op veilige afstand tot gevaarlijke stoffen

De overheid wil niet dat er woonwijken komen op plaatsen die te onveilig zijn. Daarom wordt het risico van activiteiten met gevaarlijke stoffen berekend.

Daarna wordt bekeken of bouwplannen niet in strijd zijn met het 'plaatsgebonden risico'. Dat is de kans per jaar om ergens door een ongeval met een gevaarlijke stof te overlijden als iemand het hele jaar buiten op die plek is. Er mogen op een plek pas huizen komen, of andere

(zeer of beperkt) kwetsbare gebouwen, als de kans op overlijden kleiner is dan 1 op de miljoen per jaar. Hoe dichterbij de activiteit met gevaarlijke stoffen, hoe groter de kans op overlijden.

Vergroot afbeelding

Beeld: ©Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Aandachtsgebieden: extra aandacht voor veiligheid

Bouwen op te onveilige plaatsen mag dus niet. Maar de overheid kijkt ook naar ‘aandachtsgebieden’. Dat zijn gebieden waar mensen in gebouwen zonder extra maatregelen niet genoeg beschermd kunnen zijn tegen de gevolgen van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Zo’n ongeval kan bijvoorbeeld een brand, een explosie of een gifwolk veroorzaken. De aandachtsgebieden zijn meestal groter dan het gebied waarbinnen niet gebouwd mag worden. Binnen de aandachtsgebieden is er extra aandacht voor veiligheid. De overheid bepaalt wat er binnen het gebied mogelijk

is: wonen, verblijven en werken. En of er extra maatregelen nodig of zelfs verplicht zijn om het gebied veilig in te richten. Ook kijkt de overheid of er extra maatregelen nodig zijn om de gevolgen van een ongeval kleiner te maken. Dat kan bijvoorbeeld door goede vluchtroutes te bieden. Of door te zorgen dat niet te veel mensen in het gebied aanwezig zijn. De kans op zo'n ongeval is heel erg klein.

Op [deze kaart op de Atlas Leefomgeving staan alle aandachtsgebieden.](#)

Wat te doen bij een ongeluk of ramp

Volg altijd de aanwijzingen van de hulpdiensten als in uw buurt gevaarlijke stoffen vrijkomen door een brand of ongeval. Een NL-Alert waarschuwt en informeert u over de noodsituatie. Volg het laatste nieuws via de regionale zenders op televisie, radio of op internet. Vind meer informatie op de website van uw [veiligheidsregio](#). Ook de Atlas Leefomgeving biedt informatie aan over hoe mensen zich kunnen voorbereiden op een ongeval.

Videospeler

